

РОЗВИТОК ШКІРЯНОГО БІЗНЕСУ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Князь Віктор Анатолійович
експерт-винахідник в шкіряній промисловості,
директор компанії «Hidemont»
штат Флоріда, США

Кобєльва Тетяна Олександрівна
доктор екон.наук, проф.,
професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
Харків, Україна

У науковій доповіді розглянуто проблематику розвитку шкіряного бізнесу в контексті концепції сталого розвитку, що передбачає інтеграцію економічних, соціальних та екологічних чинників у виробничу діяльність. У результатах дослідження наведено приклади успішних кейсів європейських та американських компаній, які демонструють практичну реалізацію принципів сталого розвитку. Визначено, що поєднання екологічної відповідальності, соціальної орієнтації та економічної ефективності створює стратегічні переваги для підприємств галузі. Зроблено висновок, що сталий розвиток виступає не лише як теоретична концепція, але й як практичний інструмент забезпечення конкурентоспроможності шкіряної промисловості у глобальній економіці.

Ключові слова: *шкіряна промисловість, сталий розвиток, екологічна модернізація, соціальна відповідальність, інновації, альтернативні матеріали, міжнародні стандарти.*

In the scientific report, the issues of leather business development are examined in the context of the sustainable development concept, which implies the integration of economic, social, and environmental factors into production activities. The research results present examples of successful cases from European and American companies that demonstrate the practical implementation of sustainable development principles. It is determined that the combination of environmental responsibility, social orientation, and economic efficiency creates strategic advantages for enterprises in the industry. The conclusion emphasizes that sustainable development functions not only as a theoretical concept but also as a practical tool for ensuring the competitiveness of the leather industry in the global economy.

Keywords: *leather industry, sustainable development, ecological modernization, social responsibility, innovation, alternative materials, international standards.*

Шкіряна промисловість належить до традиційних галузей легкої індустрії, яка протягом століть забезпечувала суспільство матеріалами для виробництва взуття, одягу, меблів та інших товарів широкого вжитку. Водночас саме ця галузь завжди була пов'язана з високим рівнем екологічного навантаження, що проявляється у використанні токсичних речовин, значних обсягах водоспоживання та утворенні відходів, які складно утилізувати. У сучасних умовах глобалізації та посилення вимог до екологічної безпеки постає необхідність переосмислення традиційних бізнес-моделей і переходу до концепції сталого розвитку. Сталий розвиток у шкіряному бізнесі означає інтеграцію економічних, соціальних та екологічних принципів у виробничу діяльність, що дозволяє забезпечити довгострокову конкурентоспроможність підприємств і водночас відповідальність перед суспільством та природним середовищем [1, 2].

Актуальність дослідження розвитку шкіряного бізнесу на засадах сталого розвитку зумовлена кількома чинниками [3, 4]. По-перше, міжнародні ринки дедалі більше орієнтуються на екологічно сертифіковану продукцію, і підприємства, які не відповідають цим вимогам, поступово втрачають конкурентні позиції. По-друге, суспільство демонструє зростаючий попит на товари, виробництво яких не шкодить довкіллю та відповідає принципам соціальної відповідальності. По-третє, інтеграція України у світові економічні процеси потребує адаптації національних стандартів до міжнародних, що включає екологічні та соціальні критерії. Нарешті, актуальність теми визначається необхідністю збереження природних ресурсів, адже традиційні технології дублення та фарбування шкіри є надзвичайно ресурсомісткими і потребують модернізації.

У наукових працях останніх років, зокрема у звітах Організації Об'єднаних Націй щодо сталого розвитку [5] та дослідженнях Європейської асоціації виробників шкіри, наголошується на необхідності впровадження екологічно безпечних технологій у шкіряній промисловості [6, 9]. Автори підкреслюють важливість переходу до безхромових методів дублення, використання рослинних екстрактів та біотехнологій, що дозволяють зменшити токсичне навантаження на довкілля. Значна увага приділяється питанням очищення стічних вод, утилізації відходів та використання альтернативних джерел енергії [7].

У сучасних дослідженнях наголошується на необхідності трансформації шкіряної галузі. Так, в статті [9] аналізуються соціальні та стратегічні аспекти сталого виробництва у модній індустрії, підкреслюючи важливість екологічної сертифікації та корпоративної відповідальності. В дослідженні [7] автори досліджують інновації у виробництві шкіряних виробів, акцентуючи на використанні рослинних екстрактів, біошкіри та перероблених матеріалів [jer.org](http://www.jer.org). Дінг та ін. (2025) у своєму огляді підкреслюють проблеми традиційного хромового дублення та пропонують альтернативні технології, включно з органічним та наноматеріальним дубленням. Alum B. N. [6] розглядає роль танінів у виробництві шкіри, наголошуючи на їх екологічних перевагах порівняно з хромовими методами. Нарешті, у дослідженні щодо управління ланцюгами постачання у шкіряній промисловості [8] підкреслюється значення прозорості та цифровізації для забезпечення сталості. Таким чином, література демонструє широкий спектр підходів - від технологічних інновацій до соціальної відповідальності, але водночас бракує комплексних досліджень, що інтегрують усі три виміри сталого розвитку.

У працях українських дослідників акцент робиться на проблемах адаптації українських підприємств до нових екологічних вимог, а також на недостатньому рівні інноваційної активності у галузі. Водночас у літературі підкреслюється, що сталий розвиток не обмежується лише екологічними аспектами, а включає також соціальну відповідальність бізнесу, забезпечення безпечних умов праці та дотримання прав працівників [14, 16].

Аналіз сучасних тенденцій дозволяє виділити кілька ключових напрямів трансформації шкіряного бізнесу. По-перше, екологічна модернізація виробництва включає впровадження безхромових технологій дублення, використання рослинних екстрактів та біотехнологій, що зменшують токсичне навантаження на довкілля. Важливим є також застосування систем очищення стічних вод та повторного використання ресурсів, що дозволяє знизити витрати та мінімізувати негативний вплив. По-друге, соціальна відповідальність проявляється у створенні безпечних умов праці, дотриманні прав працівників та розвитку корпоративної культури, що підвищує мотивацію персоналу та формує позитивний імідж підприємства. По-третє, економічна ефективність досягається завдяки оптимізації виробничих процесів, зниженню витрат на енергію та ресурси, а також завдяки екологічній сертифікації, яка відкриває доступ до нових ринків.

Особливу увагу слід приділити інноваційним рішенням. Сучасні дослідження демонструють перспективність розвитку штучної та рослинної шкіри, що дозволяє зменшити залежність від традиційних ресурсів і задовольнити потреби споживачів, орієнтованих на екологічність продукції. Цифровізація ланцюгів постачання та використання блокчейн-технологій забезпечують прозорість бізнесу та підвищують довіру споживачів Taylor & Francis Online. Важливим є також застосування наноматеріалів та полімерів у процесах дублення, що дозволяє створювати високоякісну продукцію з мінімальним екологічним впливом.

Аналіз сучасних тенденцій розвитку шкіряного бізнесу свідчить, що підприємства, які інтегрують принципи сталого розвитку, отримують стратегічні переваги не лише у сфері екологічної модернізації, але й у соціальній та економічній площині.

Європейський досвід демонструє, що компанія **ECCO Leather (Данія)** активно впроваджує технології безхромового дублення, використовуючи рослинні екстракти та інноваційні біотехнології [11]. Це дозволяє зменшити токсичне навантаження на довкілля та відповідати вимогам міжнародних стандартів ISO 14001. Крім того, ECCO інвестує у системи очищення стічних вод, що забезпечує повторне використання ресурсів і зниження виробничих витрат.

Інший приклад - компанія **Stahl (Нідерланди)**, глобальний постачальник хімікатів для шкіряної промисловості. Компанія розробила програму «Stahl Campus», спрямовану на навчання виробників екологічно безпечним технологіям [17]. Вона активно впроваджує концепцію «Responsible Chemistry», що передбачає мінімізацію використання токсичних речовин та перехід до біо- та водорозчинних матеріалів.

У США компанія **Horween Leather Company (Чикаго)**, одна з найстаріших у галузі, модернізувала свої виробничі процеси, впровадивши системи очищення стічних вод та утилізації відходів [13]. Вона також активно

співпрацює з брендами, які вимагають екологічної сертифікації продукції, що дозволяє зберігати конкурентні позиції на глобальному ринку.

Ще один американський приклад - **Nike**, яка у своїй лінійці «Nike Flyleather» використовує перероблені волокна натуральної шкіри, поєднані з синтетичними матеріалами [15, 18]. Це рішення дозволяє зменшити споживання ресурсів та утворення відходів, водночас забезпечуючи високу якість продукції. Flyleather на 40% легший за традиційну шкіру і має значно менший вуглецевий слід.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що інтеграція принципів сталого розвитку у шкіряну галузь є не лише теоретичною концепцією, але й практичною реальністю. Європейські та американські компанії демонструють, що екологічна модернізація виробництва, соціальна відповідальність та економічна ефективність можуть бути взаємопов'язаними і взаємопідсилюючими. Впровадження інноваційних технологій, розвиток альтернативних матеріалів та цифровізація ланцюгів постачання створюють нові можливості для галузі, забезпечуючи її конкурентоспроможність у глобальній економіці.

Таким чином, результати дослідження свідчать, що інтеграція екологічних, соціальних та економічних принципів у діяльність шкіряної галузі є не лише вимогою часу, але й стратегічною перевагою, яка забезпечує довгострокову конкурентоспроможність підприємств.

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні узагальнюючі висновки. Розвиток шкіряного бізнесу на засадах сталого розвитку є комплексним процесом, що охоплює модернізацію технологій, впровадження інноваційних матеріалів, забезпечення соціальної відповідальності та оптимізацію економічних процесів. Літературний аналіз підтверджує, що саме інтеграція цих аспектів дозволяє галузі відповідати міжнародним стандартам, зберігати природні ресурси та формувати позитивний імідж у суспільстві. Перспективи розвитку полягають у подальшій гармонізації національних стандартів із міжнародними, розширенні використання альтернативних матеріалів та впровадженні цифрових технологій, що забезпечують прозорість і ефективність бізнесу.

Список літератури:

1. Кобелева Т.О., Перерва П.Г. Формування системи моніторингу підприємницької діяльності підприємства // Економіка: реалії часу: електрон. наук. вид. 2023. № 1 (65). С. 5-11. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/68563>
2. Тovaжнянський В.Л. Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства. Х.: Віровець А.П. : Апостроф, 2012. 703 с.
3. Шаульська Л.В., Перерва П.Г., Кобелева Т.О. Дослідження впливу підприємницьких ризиків на сталий розвиток підприємства // Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит. 2023. № 3 (181). С. 14-23. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/66827>
4. Перерва П.Г., Шаульська Л.В., Кобелева Т.О. Формування та використання системи моніторингу підприємницьких ризиків як запорука сталого розвитку бізнес-структур // Економіка і організація управління. 2023. № 1 (49). С. 34-44. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/68529>

5. Шводіауер Г., Перерва П.Г. Характеристика цілей сталого розвитку // *Авіація, промисловість, суспільство : матеріали 4-ї Міжнар. наук.-практ. конф.*, 18 травня 2023 р. Харків : ХНУВС, 2023. С. 883-886. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/66442>
6. Alum B. N. Tannins and leather: chemistry, tanning processes, and environmental impacts. *Newport International Journal of Scientific and Experimental Sciences*. 2024. Vol. 5, No. 3. P. 33–37. DOI: <https://doi.org/10.59298/NIJSES/2024/10.5.333337>
7. Balaji D., Baldwin Inbaraj T., Elayaraja K., Rambabu M., Kumar V. Sustainable innovation in leather goods and accessories design: A study of eco-friendly materials and processes. *Journal of Informatics Education and Research*. 2025. Vol. 5, No. 3. P. 45–62. DOI: <https://doi.org/10.52783/jier.v5i3.3295>
8. Chen X., Xu L., Ren Z., Jia F., Yu Y. Sustainable supply chain management in the leather industry: a systematic literature review. *International Journal of Logistics: Research and Applications*. 2022. Vol. 26, No. 12. P. 1663–1703. DOI: <https://doi.org/10.1080/13675567.2022.2104233>
9. D’Adamo I., Gagliarducci M., Iannilli M., Mangani V. Fashion wears sustainable leather: A social and strategic analysis toward sustainable production and consumption goals. *Sustainability*. 2024. Vol. 16, No. 22. Article 9971. DOI: <https://doi.org/10.3390/su16229971>
10. Ding W., Remón J., Jiang Z. Environmentally-friendly tanning for leather production: a review. *Environmental Chemistry Letters*. 2025. Vol. 23. P. 839–864. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10311-025-01827-6>
11. ECCO Leather. About organic-tanned leather. ECCO Leather Official Website. 2024. URL: <https://eccoleather.com/organic-tanned-leather/intro>
12. European Leather Industry Association. Sustainability in the European Leather Sector: Annual Report 2023. Brussels: ELIA, 2023. 54 p. URL: <https://euroleather.com/sustainability>
13. Horween Leather Company. Responsibility. Horween Leather Co. Official Website. 2024. URL: <https://www.horween.com/responsibility>
14. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. (2012) Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.
15. Nike. Nike Flyleather. Nike Official Website. 2025. URL: <https://www.nike.com/flyleather>
16. Pererva P.G., Kocziszky G., Veres Somosi M. (2019) Compliance program: [tutorial]. Kharkov; Miskolc : NTU "KhPI". 689 p.
17. Stahl. Stahl Campus® training in leather production and finishing. Stahl Official Website. 2023. URL: <https://www.stahl.com/global-services/leather-training-courses>
18. United Nations. The Sustainable Development Goals Report 2023. New York: United Nations, 2023. 68 p. URL: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2023>

СТАНДАРТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІЖ ПОСИЛЕННЯМ ВИМОГ І ТЕНДЕНЦІЯМИ ДЕРЕГУЛЯЦІЇ

Князь Святослав Володимирович

д.е.н., проф., директор інституту сталого розвитку ім. В. Чорновола, Львів, Україна

Георгіаді Неллі Георгіївна

*д.е.н., проф., професор кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва
Національний університет «Львівська політехніка», Львів, Україна*

У статті досліджено системні суперечності, що виникають у процесі впровадження стандартів сталого розвитку між посиленням регуляторних вимог і тенденціями дерегуляції. Визначено ключові причини напруги між цілями регуляторів, економічною